

Historię miasta Krakowa pisano dotychczas przeważnie jako historię kulturalnej stolicy Polski (*stolica duchowa*). Badacze koncentrowali się zwykle na pozaekonomicznych zasobach miasta postrzeganego jako “miejsce pamięci” i wskazywali na zasadniczą rolę, jaką odgrywały miejscowe elity intelektualne i *inteligencja*. Rozwój miasta uzależniano prawie wyłącznie od czynników pozaekonomicznych. “Dzielnice żydowską” opisywano jako miejsce uprawiania handlu i rzemiosła, a żydowskich mieszkańców, jako kupców lub rzemieślników. W tych narratywach Kraków i Kazimierz stanowiły dwa oddzielne światy.

Ta zwykle wydobywana różnica i przepaść między chrześcijanami i Żydami oraz zamieszkałymi przez obie grupy dzielnicami doprowadziły do opracowania naszego projektu. Chcielibyśmy ponownie zapytać, jaką rolę odgrywali Żydzi w ekonomicznym rozwoju miasta. Czy aby rzeczywiście przeważały tu czynniki pozaekonomiczne? Dlaczego dotychczasowi badacze nie zauważali zaangażowania Żydów w rozwój gminy miejskiej Krakowa, płaconych przez Żydów podatków, ich wkładu do miejskiej gospodarki oraz innych działań, które zostały przez nich zainicjowane?

Jako przedmiot badawczy naszej analizy wybraliśmy grupę znaczących przemysłowców Żydów, założycieli dużych przedsiębiorstw. Chociaż ich nazwiska można znaleźć w książkach traktujących o miejscowej historii, nie stali się oni jednak jej częścią. Ich życiorysy i przedsięwzięcia pozostają szerzej nieznanne. Poświęcając badania ich osobom, zawodowym zdobyczom oraz przedsiębiorstwom mamy nadzieję naświetlić rolę przedsiębiorców zarówno w rozwoju uprzemysłowionych dzielnic (np. Podgórze, Płaszów i Borek Fałęcki), jak i całego miasta. Ze względu na korzystniejsze warunki podatkowe przedsiębiorstwa i fabryki były zakładane w okolicach Krakowa. Miasto i okolice były wprawdzie formalnie od siebie oddzielone, ale w rzeczywistości zależały od siebie gospodarczo i stanowiły pod tym względem jedną całość.

Chcielibyśmy zdobyć obszerną wiedzę na temat przedsiębiorstw, ich właścicieli oraz pracowników, których ci zatrudniali: jesteśmy zainteresowani początkami, rozwojem, kryzysami i osobistymi związkami. Czy istnienie przedsiębiorstw i proces wytwórczy wpływały na ekonomiczną sytuację Krakowa i w jaki sposób?

Żydowskie przedsiębiorcy działali poza Krakowem, ale angażowali się zawodowo i społecznie w życie starego miasta. Chcielibyśmy dowiedzieć się więcej o ich zaangażowaniu i korzyściach, jakie przynosiło ono miastu.